

Opredelitev deficitarnih področij in ravni izobrazbe v obdobju 2020–2024

Iz izhodišč, ki jih je pripravil sklad, izhaja, da je še vedno večina deficitarnih poklicev na ravni sekundarnega poklicnega in strokovnega izobraževanja. Ugotavlja se, da se je vpis v nekatere programe v obdobju 2015–2019 povečal (npr. mizar, oblikovalec kovin – orodjar, mehatronik operater), medtem ko pri nekaterih poklicih tudi štipendije niso spodbuda za porast vpisa, kot npr. dimnikar (v povprečju samo 4 % zasedenost prostih vpisnih mest), izdelovalec kovinskih konstrukcij (7 % zasedenosti), klepar – krovec (5 % zasedenost), tapetnik (4 % zasedenost).

Pri poklicu kamnosek je potrebno obrazložiti, da je v Sloveniji približno 100 kamnoseških podjetij (predvsem družinska podjetja) ter se je zadnji 2 leti vpis povečal za 3 krat. Hkrati se je potrebno zavedati, da je kamnoseški poklic butični poklic, ki združuje narodno tradicijo, družinsko tradicijo, ohranjanje kulturne dediščine, umetnosti ter se kombinira z naprednimi tehnologijami in novimi znanji.

Nadalje se v izhodiščih ugotavlja, da deficitarna področja in izobraževalni programi, kot so določeni s Politiko štipendiranja 2015–2019, zaradi potreb na trgu dela, ostajajo prepoznani kot deficitarni tudi v tem trenutku. Glede programov na terciarni ravni se ugotavlja, da so razpisana mesta na fakultetah za poklice, za katere se beleži primanjkljaj na tej ravni izobraževanja, praviloma 100 % zasedena in da so na teh fakultetah vsako leto omejitve vpisa. Iz Analize prijave in vpisa za študijsko leto 2018/2019 izhaja, da je bilo 3/5 kandidatov prijavljenih v programe z omejitvijo vpisa, med programi, pri katerih je število prijav za več kot 200 % preseglo število vpisnih mest, so npr. Splošna medicina in Medicina, Fizioterapija, Zdravstvena nega, Predšolska vzgoja, Veterinarstvo, Babištvo ... Nadalje iz analize izhaja, da glede na KLASIUS največji interes za študij prevladuje na naslednjih področjih: Veterinarstvo, Umetnost, Socialno delo, Zdravstvo (delež prijav v primerjavi z razpisanimi mesti je večji za 57 %), Računalništvo (14 % večji delež prijav v primerjavi z razpisanimi mesti) in Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev (12 % večji delež prijav v primerjavi z razpisanimi mesti). Iz seznama poklicev, za katere so delodajalci težko našli ustrezne delavce za zaposlitev, je razvidno, da so bili na terciarni ravni to naslednji poklici: zdravniki specialisti, strokovnjaki za zdravstveno nego, predmetni učitelji v osnovni šoli, učitelji razrednega pouka, razvijalci programske opreme, programerji računalniški aplikacij itd. Podobno izhaja tudi iz seznama nazivov poklicne in strokovne izobrazbe, s katerimi so se brezposelne osebe v obdobju 2015–2018 nadpovprečno hitro zaposlovale.

Glede na navedeno se predlaga, da se v obdobju 2020–2024 obdrži isti nabor poklicev kot v Politiki štipendiranja 2015–2019, razen programov, ki se ne izvajajo več (zlatar, grafični operater). Nabor poklicev, ki bodo štipendirani v posameznih šolskih letih, bo sicer, tako kot do sedaj, določil sklad v vsakokratnem javnem razpisu glede na aktualne razmere na trgu dela.

Določitev deficitarnih področij je pomembna tudi z vidika kadrovskega štipendiranja, saj je delodajalec na podlagi 71. člena ZŠtip-1 za štipendista, ki se izobražuje na ravni izobraževanja in področju, opredeljenem v politiki štipendiranja, upravičen do sofinanciranja v višini 70 % kadrovske štipendije, vendar največ v višini 40 % minimalne plače. Delodajalci imajo tako možnost, da si s kadrovske štipendije vnaprej zagotovijo kader, ki ga bodo potrebovali v prihodnjih letih, hkrati pa so za področja, za katera je povpraševanje na trgu dela veliko, upravičeni do višjega deleža sofinanciranja. Štipendisti, ki prejemajo kadrovske štipendije, sicer ne morejo biti upravičeni tudi do štipendije za deficitarne poklice, imajo pa po končanem izobraževanju zagotovljeno zaposlitev, poleg tega so kadrovske štipendije v povprečju višje od štipendije za deficitarne poklice.

Preglednica 17: Deficitarna področja in izobraževalni programi

Srednje poklicno izobraževanje		
06	Informacijske in komunikacijske vede	
0613	Računalniške vede	
0613	Računalniške vede (drugo)	računalnikar/računalničarka
07	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	
073	Arhitektura, prostorsko načrtovanje in urbanizem	
0732	Kamnoseštvo	kamnosek/kamnosekinja
078	Tehnika	
0788	Tehnika	mehatronik operater/operaterka
0715	Strojništvo in obdelava kovin	
0715	Strojništvo in obdelava kovin	izdelovalec/izdelovalka kovinskih konstrukcij instalater strojnih instalacij
0715	Orodjarstvo	oblikovalec kovin orodjar/orodjarka
071	Elektrotehnika in energetika	
0713	Elektrotehnika in energetika	elektrikar/električarka
0716	Motorna vozila, ladje in letala	
0716	Izdelovanje, vzdrževanje in popravilo motornih vozil	avtokaroserist/avtokaroseristka avtoserviser/avtoserviserka
0721	Živilska tehnologija	
0721	Pekarstvo in slaščičarstvo	pek/pekarka slaščičar/slaščičarka
0721	Mesarstvo	mesar/mesarka
0788	Tekstilna, konfekcijska, čevljarska in usnjarska tehnologija	tapetnik
0722	Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	
0722	Lesarstvo	mizar/mizarka
0722	Steklarstvo in porcelanarstvo	steklar/steklarka
073	Gradbeništvo	
0732	Gradbeništvo	zidar/zidarka klepar-krovec/kleparka-krovka
0732	Operativna gradnja	izdelovalec/izdelovalka suhomontažne gradnje tesar/tesarka
0732	Zaključna dela v gradbeništvu	slikopleskar-črkoslikar/slikopleskarka-črkoslikarka pečar/pečarka
08	Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo	
0821	Gozdarstvo	gozdar/gozdarka
1013	Storitve	
1013	Hotelirstvo in gostinstvo	gastronom hotelir
1011	Storitve za gospodinjstva	
1011	Dimnikarstvo	dimnikar/dimnikarka
Srednje strokovno izobraževanje		
02	Umetnost in humanistika	
0211	Avdiovizualne tehnike in (multi)medijska proizvodnja	

0211	Tiskarstvo, knjigoveštvo, založništvo	grafični tehnik/grafična tehnica
06	Informacijske in komunikacijske vede	
0613	Računalniške vede	
0613	Računalniške vede (drugo)	tehnik/tehnica računalništva
07	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	
078	Tehnika	
0711	Tehnika	tehnik/tehnica mehatronike
078	Strojništvo in obdelava kovin	
0715	Strojništvo	strojni tehnik/strojna tehnica
071	Elektrotehnika in energetika	
0713	Elektrotehnika	elektrotehnik/elektrotehnica
071	Kemijska tehnologija in procesno inženirstvo	
0711	Kemijska tehnologija	kemijski tehnik/kemijska tehnica
	Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	
0722	Lesarstvo	lesarski tehnik/lesarska tehnica
0722	Steklarstvo in porcelanarstvo	tehnik/tehnica steklarstva
073	Gradbeništvo	
0732	Gradbeništvo	gradbeni tehnik/gradbena tehnica
08	Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo	
0821	Gozdarstvo	gozdarski tehnik/gozdarska tehnica
031	Storitve	
0311	Hotelirstvo in gostinstvo	gastronomsko-turistični tehnik/ gastronomsko-turistična tehnica
0311	Ohranjanje narave	naravovarstveni tehnik/naravovarstvena tehnica

Opredelitev deficitarnih področij italijanske in madžarske narodne skupnosti

Na podlagi tretjega odstavka 30. člena Zakona o štipendiranju sta samoupravni narodni skupnosti italijanske in madžarske narodne skupnosti določili naslednja deficitarna področja:

1. Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti:

Poklicno tehnično izobraževanje		
04	Družbene, poslovne, upravne in pravne vede	
048	Ekonomija	
0488	Ekonomija	ekonomski tehnik/ekonomska tehnica (IS)
Srednje poklicno izobraževanje		
0716	Motorna vozila, ladje in letala	
0716	Izdelovanje, vzdrževanje in popravilo motornih vozil	avtoserviser/avtoserviserka (IS)
011	Izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev	
0112	Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	predšolska vzgoja (IS)

Narodna skupnost navaja, da je ekonomski tehnik/ekonomska tehnica pomemben poklic pri delovanju javne uprave (občine, upravne enote ipd.), kjer ugotavljajo, da sta znanje in komunikacija v italijanskem jeziku na zelo nizki ravni in da je v praksi skoraj nemogoče uresničevati 11. in 64. člen Ustave RS ter druge predpise, ki ščitijo italijanski jezik na narodnostno mešanem okolju.

2. Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost:

Poklicno tehnično izobraževanje		
04	Družbene, poslovne, upravne in pravne vede	
048	Ekonomija	
0488	Ekonomija	ekonomski tehnik/ekonomska tehnica (IS)
Srednje poklicno izobraževanje		
07	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	
078	Tehnika	
0788	Tehnika	mehatronik operater/operaterka (DV)
Srednje strokovno izobraževanje		
07	Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	
071	Strojništvo in obdelava kovin	
0715	Strojništvo	strojni tehnik/strojna tehnica (DV)
071	Kemijska tehnologija in procesno inženirstvo	
0711	Kemijska tehnologija	kemijski tehnik/kemijska tehnica (DV)

Pomurska madžarska samoupravna skupnost je v sodelovanju z Dvojezično srednjo šolo Lendava opredelila predlagana deficitarna področja na narodnostno mešanem okolju.

Predviden obseg sredstev za uresničevanje politike štipendij za deficitarne poklice

Tako kot doslej bo Republika Slovenije v letih 2020–2025 za štipendije za deficitarne poklice zagotavljala sredstva za približno 1000 novih štipendij letno, kar pomeni približno 1,23 milijona EUR letno, k temu pa je treba prišteti še sredstva za izplačilo štipendij vsem štipendistom, ki izpolnjujejo pogoje za nadaljnje prejetje, kar pomeni dodatnih cca 1,5 milijona EUR letno oziroma več, ker se štipendije enkrat letno usklajujejo z rastjo življenjskih stroškov. Sredstva za štipendije za deficitarne poklice bodo zagotovljena iz virov, opredeljenih v ZŠtip-1, torej iz proračuna Republike Slovenije, proračunskega sklada MDDSZ, sredstev sklada, sredstev Evropskega socialnega sklada in drugih virov. Skladno z ZŠtip-1 se javni razpis za dodelitev štipendij za deficitarne poklice objavi vsako leto.

Sklad bo vsako leto, najpozneje do konca januarja, objavil javni razpis za dodelitev približno 1.000 novih štipendij za deficitarne poklice (točnega števila ni mogoče vnaprej določiti, ker je treba štipendijo dodeliti vsem, ki izpolnjujejo pogoje in vsem, ki po rangiranju izkazujejo enako izpolnjevanje meril). V javnem razpisu za posamezno šolsko leto bo sklad glede na stanje na trgu dela in vpis v posamezne izobraževalne programe v preteklih šolskih letih določil izobraževalne programe iz preglednice 17, za katere se dodeljujejo deficitarne štipendije.